

ज्योति ज्ञान-माला

चवमि

राम देशार

ज्योति ज्ञान-माला

अभिः-

राम देशार

*

लय् तःपि :-

प्रेमबहादुर देशार
कृष्ण गोपाल देशार

*

Dhamma.Digital

प्रकाशक

ज्योतिदय संघ, ज्योति विहार

वादे, ललितपुर

प्रथमबार- ५०० प्रति

मूल्य: रु ३।-

प्रकाशन:- २०४८ बैशाख
(२५३५ स्वांयापुत्तीया लसताय्)

Dhamma.Digital

मुद्रक:- जोशी मुद्रणालय (प्रा.) लि.
बवाको, ललितपुर ।

फोन नं. ५-२१४७६

सुभाय्

सुद्ध जन्म-भूमि नेपालय् बुद्ध धर्मया ज्ञानयुक्त सफू तर्प
बईगु अति लय्ताया खँ खः । श्री राम देशारजुं बुद्ध-धर्म सम्बन्धी
ज्ञान माला म्ये चिना थःगु शीपयात न्ह्यब्वया दिल गुकि आपालं-
सित ब्वना व न्यना ज्ञान काय्गु सु-अवसर प्राप्त जुइगु जुल ;
थुकी वेकःयात् सुभाय् !

ज्ञान अनेक प्रकारं प्राप्त यायेफु, गथे कि श्रुतिमय— न्यना;
चिन्तनमय-चिन्तन याना, भावनामय-भावना अथवा ध्यान याना ।
थुकीमध्ये दकले ह्लापलाक्क श्रुतिमय (न्यनाः) ज्ञान हे दय्माःगु
खने दु; सुनानं कंगु ज्ञान खँ न्यनाः वा सुनानं लय् तथा हाःगु
रसमय, ज्ञानमय भजन न्यना ज्ञान आर्जन यायेगु । भगवान
बुद्धया ईलय् न्यना कना ज्ञानयात आजन याना, अभ्यास पद्धतिद्वारा
जीवनय् छयलीनु खँ प्रत्येक पाणि वाङ्मयलय् उल्लेख जुयाच्चंगु
दु । थौं मात्र न्यने कनेयाजक पद्धतियात बिचाः याय्माःगु आवश्यक
मदु, स्वयं थःम्हं थःपिमं हे सफू स्वयाः अर्धजन यायेगु ई जुल ।
उकि थजोगु इलय् ज्ञान-रस सहितगु “ज्योति ज्ञान-माला” थें
जाःगु सफू च्वयेगु व प्रकाशन यायेगु तःधंगु खँ खः । उक्त सफू
ब्वना वा लय् तथा ज्ञान-माला म्ये हालाः ज्ञान गुण कायेगु व
मेपिन्त न्यंका ज्ञान बिइगु झन हे तःधंगु खँ जुल ।

उकि च्वमि भाजु देशारजुयात लिसा सुभाय् । हानं हानं नं
थजाःगु बुद्ध-धर्म सम्बन्धी सफूत च्वयाः तःजिगु ज्या याना बने
फय्मा नापं प्रकाशक ‘ज्योतिदय संघ’यात नं धर्मया सफूत प्रकाशन
यायां बने फय्मा धेंगु मनसुवा नापनापं सुभाय् !

अनागारिका त्राणवती

अध्यक्ष

ज्योतिदय संघ, चापागाउँ

तथा केन्द्राध्यक्ष

ज्योति विहार बौद्ध परियति केन्द्र, चापा गाउँ ॥

बुद्ध-गुण स्मरण

झी मां नेपा: दे व नेषा: देया सुपुत्र भगवान बुद्धया स्मरण
झीसं याय्मा: धैगु खं जि धैच्चने मा:थे मच्चं । छाया:सा भगवान
बुद्ध नेपा: देशय् जन्म जुया झीपि नेपा:मित्तय्गु लागि जक वसपोलं
ज्ञान बिया बिज्या:गु मखु कि ससारय् च्वंपि मानवमात्तगत बांलागु
भिगु ज्ञान कना सकसितं उद्धार याना बिज्या:गु ख: । अय् जूगुलि
वसपोल भगवान बुद्ध यशिया महादेया जक मखु कि विश्वया हे
शान्तिया प्रजारी धा:सां ज्यू । अजा:ह्य भगवान बुद्ध थें जाह्यात
जन्म त्रिया दीह्य झी मां नेपा: दे धान्थें हे भाग्यवानी । वसपोल
भगवान बुद्धयागु व झी-मांयागु गुणगान यायेगु झी नेपा:मि दाजु-
किजा सकसिगुं कर्तव्य ख: । अज्झ झीगु जक मखु कि विश्वया
सकल मानवपिनिगु कर्तव्य ख: । अय् जुगुलि हे थोंया थ्व संसारया
यक्व देजं वसपोलया उपदेश अनुशरण या:गु जक मखु कि वसपोल
जन्म जुया बिज्या:गु झीगु नेपा:या लुम्बिनी धैगु थाय् बांलाकेत यक्व
यक्व दान अनुदान यानाच्चंगु दु । थ्व सकसिनं सियाच्चंगु हे ख: ।

जि थें जा:ह्य छह्य साधारण मनुखं वसपोलया गुण गथे याना
स्मरण यायेमाली ? धका: मने वाय्का: स्वयाबलय् वसपोलया
गुण स्मरण याना रचना याना तप्रागु थ्व भजन पुच:यात ज्ञानमाला
थें छगू चिकचाधंगु सफूया रूप बी धैगु मती वन । आशा दु — थ्व
सफूति जि नं छह्य वौद्ध ख: धका: सकसिनं ह्यसीकेत ग्वहालि जुई ।

अन्तय् थ:गु मन्तुना प्वंका: सफूया कलेबर थकया: बिज्या:ह्य
ज्योतिदय संघ, ज्योति बिहारया अध्यक्ष अनागारिका बाणवती व
सफू पिकायेत प्रेसय् वनेगुनिसें कया: माक्व दु:ख सिया बियादीह्य
भाजु सुरेन्द्रमान शाक्य अले ईलय् सफू पिकाया गुहालि याना ब्यूह्य
'जोशी मुद्रणालय,' यलयात दुनुगलनिसें सुभाय् देछाया: च्वना ।

चवमिया परिचय

नां :- राम देशार

बुदि:- २००४ साल मंसीर

जन्म थाय्:- वखा त्वा:

लजगा:- नेपाल बैङ्क्या कर्मचारी

शैक्षिक योग्यता :- आई. ए.

समाज सेवा :- जोतिदय संघ, ज्योति विहार,
चापागाउँया कार्यकारिणी सचिव

श्व सफू प्रकाशनार्थ 'ज्योतिदय संघ' यात चन्दा प्रदान
याना ग्वाहालि याना दीपि :-

कुमार देशार, चापागाउँ	-	४००१-
हेराकाजी शाक्य	'	३००१-
अ. त्राणवती, यल	-	२००१-
प्रेमबहादुर देशार, चापागाउँ	-	१००१-
अष्टबहादुर देशार	"	१००१-

स्वागत – म्ये

स्वागत याये, स्वागत याये,
छिकपि सकसितं स्वागत याये,
विश्वया शान्ति व ज्ञानया नायो,
गौतमयात लुमंका भगवान यात ॥ध्रु॥

सकल प्राणीयात माया याईह्य,
प्राणीपिंगु दुःखं हे थःम्हं न्हंका
अज्ञानं जायाच्चंगु संसारयात,
ज्ञानया जः खयेका ब्यूह्य ॥१॥

प्राणीपिंगु दुःख व पीर खना,
दुःख व पीर मदेका छ्वयेत,
सुख संसारया गृह त्याग याना,
ज्ञान व शान्तिया खानि माः वंह्य ॥२॥

ताहाकःगु दुःख व कष्ट सह याना,
ज्ञान व शान्तिया मूल लुइकाः,
मानवतयेत ज्ञान ब्यू वःह्य,
शान्तिया नायो जुयाः विज्याःह्य ॥३॥

— × —

— १ —

स्वागत याये जिमिसं

स्वागत याये जिपिं मचातयसं
छिकपि सकलें हने बहःपिन्त,
स्वागत याये जिपिं अज्ञानीपिसं,
भिक्षु, गुरुमां व उपासकपिन्त ॥धु॥

अज्ञानतां बिलि बिलि जाया च्वंगु,
पुलांगु विचारया कीगु समाजय्,
ज्ञानया जः हयाः खयेका बीपिं,
गौतमया सच्चा सेवकपिन्त ॥१॥

पञ्चशीलया धापू मथुया,
दुःखया लँय् लाना च्वंपिन्त,
शीलया धापू बांलाक थुईका,
धर्मया लँपु क्यना बीपिन्त ॥२॥

मनूत जुया जन्म कयाः नं,
मनूतय्गु ज्या मस्यूपिन्त,
मनूतयेगु मू-ज्या व धर्म,
चूलाका न्ह्योने छ्वईपिन्त ॥३॥

— X —

बुद्ध धर्मय् यंके नु

बुद्धया ज्ञान बाँलाक मथुयाः,
मखुगु लँय् लाना च्वंपिन्त,
च्वापु थें निर्मल करूणां जाःगु,
बुद्धया धर्मय् यंके नु ॥ धृ ॥

थजाः व क्वजाःया स्वापू याना,
न्ह्याबलें भेदभाव मतयेगु,
सुयागुं चित्तय् दुःख मतायेकेगु,
बुद्धया ममता खः घाये नु ॥ १॥

खःगु व मखुगुयात भेद याना,
खःगुयात च्वय् तया तये नु,
सकसिनं न्ह्याबलें यय्का च्वनीगु,
बुद्धया सुवाणी धका कने नु ॥ २॥

राग, द्वेष व मोहनं याना,
ज्ञानया मिखां मखना च्वनीगु,
ज्ञानया मिखा चायेका ब्रीगु
बुद्धया मूज्या धकाः सिइके नु ॥ ३॥

— X —

— ३ —

खःगु लँपुई ऋपिं न्ह्यां वने

खःगु लँपुई भीपि ह्यांवने सयेकेत

घर्मया लँपु भीसं सीके माल ।

गौतमया ज्ञान लायेत,

आः लिचिला च्वनेगु ई मखुत ।

भीगु समाजया ख्यलय् ह्यापाः वयेकेत,

भीसं न्ह्यगु विचा यायेमाल ।

पञ्चशीलया धापू सकसिनं थुइकेत,

मथूपिं सकसितं थुईका बीमाल ।

मखंगु विश्वास मदेका छ्वयेत,

खने दुगु विश्वासय् वने सय्केमाल ।

ततःमतः कयंकाच्चंगु हाकुगु विश्वासयात,

सकसिनं चःफुना वान्छ्वय् माल ।

खःगु लँपु माला जीवन ह्याकेत,

मखुगु लँपु भीसं ह्यासीके माल ।

अज्ञानताया ह्यो वयेका च्वंपिन्त

ज्ञानया ह्यलं चाय्कः वनेमाल ।

नेपाः दे बुद्धया देगः खः

महान सगरमाथाया चक्का

थःगु देगःया गजू याना,

विश्वया ह्योने क्यना च्वन,

विशाल नेपाः बुद्धया देगः जुया ।

चा व ह्यियात भलमल्ल याईह्य

चन्द्र व सूर्य चि दुगु ध्वजा,

देगःया गजू सगरमाथाया चक्काय्

फरफर मिक ह्य्याबले च्वन व्वया ।

ज्ञानया विशालगु बिचाः दुह्य

फुक मानवतयेत चेतना व्युह्य

नेपाःयात बुद्धया देगः याना च्वंहा

गौतमयात थःगु देगल्य् जन्म बियाः ।

बुद्धया देगः नेपाः खः घकाः

विश्वया कुन्य् कुन्य् च्वं पि मनूत वयाः,

बुद्धया देगः ह्य्याबले बाँलाय्मा घकाः,

लिहाँ वनी मनूत यक्व संपत्ति छायाः ।

— X —

— ५ —

स्वागत – म्ये

स्वागत याये थौं जिमिसं,
छिकपि सकसितं स्वागत याये ॥

बुद्धया सिचुगु रश्मि ज्वना,
प्राणीपिन्त माया याना,
भगवान बुद्धया जन्म दिनय्
भः भः घायकः वैपिन्त ।

निर्मल, शान्तिगु नुगलय् वईगु,
दुःखया हाकुगु सुपाय्वात,
सिचुगु फसं पुईकाः छ्वयेत,
फय्लि ईना व्यू वैपिन्त ।

समाजय् वैगु दुःखया खुसिवा
सकसिनं छिना वने फयेकेत,
खुसि छोीगु ईलय् गुहालि बीगु,
तुतां सकसितं ईना बीपिन्त ।

— × —

न्ह्योने न्ह्योने न्ह्या वने नु

न्ह्योने न्ह्योने न्ह्यां वनेनु पासापि

भीपि सकसिनं न्हूगु युगय् पलाः तयेनु,

पुलांगु विचाःयात सकसिनं वांछ्वयाः

न्हूगु न्हूगु विचाः याये नु ।

हाकुगु विचाः व दुष्कर्म याईपिन्त,

भीगु समाजं तापाकाः छ्वयेत,

न्हूगु समाजया त्वाथलय् पलाः छिना,

भीसं न्हूगु समाज दयेके नु ।

अशान्ति व अन्धा मदेका छोयेत,

भीगु समाजय् न्ह्याबले शान्ति यायेत,

विकासया सिचुगु तिमिला ह्याः

भीगु समाजय् खयेके नु ।

सुनानं भीत तछ्चाय् मफेकेत

नेपाःमि सकले छपांय् जुईनु,

विकासया लँय् सुनानं स्यंके मफेक

भीसं न्हूगु लँ ज्याय् नु ।

विकासया न्हूगु फसं पुईका हःगु,

विकासया न्हूगु खुसि-वायात,

भीपि सकसिनं पनाः तबेत,

कमर कसे जुया न्ह्यां वने नु ।

—x—

हृदयनिसें स्वागत याये

हृदयनिसें स्वागत याये थौं,
छिकरिपि सकसितं स्वागत याये ॥१॥

भीगु अन्धा व अज्ञानया समाजय्
ज्ञानया चकंगु मत च्याकाः
जीवनय् भिगु लँपु वयनाः,
गौतमया शरणय् यकीपिन्त ॥१॥

जीवनय् जायाः वैगु लोभ व मोह,
सदांया लागि मदेकाः छ्वयेत,
विश्वय् च्वंपि मानवतयेत,
ज्ञान व त्यागया लँ वयनीपिन्त ॥२॥

भीगु समाजय् शान्ति यायेत,
अशान्ति धैगु गबलें मवेकेत,
शान्दिया सिचुह्य सुद्यो लुइकाः
जीवनय् खयेकाः वयनीपिन्त ॥३॥

दानव गबलें मजुईकेत
मानव जुयाः जन्म कयाः
मानवत्व लायेगु लँपुई,
ह्लापां ह्लचज्याना वयनीपिन्त ॥४॥

ओ सकसिनं सीकेमाल

भीपिं सकसितं सिइके माल,

ध्व संसार अनित्य घकाः

गौतमया ज्ञान थुइके माल,

सुख धँगु क्षणभर घकाः ॥धु॥

निर्मलगु आकाशय् पूर्णगु तिमिलायात,

हाकुगु सुपाय् नं कय् वैथें,

भीगु जीवनया क्षणिक सुखयात,

लिना छ्वयेत ल्यु ल्यु वइ घकाः ॥१॥

भीगु जीवनय् ह्नि ह्नि वईगु ह्नियात,

क्वचायेका खिउंसे च्वना वैगु चा थें,

जीवनय् जायाः वइगु ल्याय्हाया बैसयात,

वृद्धा याना धुसि लुइका हई घकाः ॥२॥

पल्लाया द्योनेच्चंगु लःफुतियात,

भचा वईगु फसं पुईकाः वी थें,

छुं नं सहारा मदु भीगु देहयात,

थौंला कन्हे ला जीवनया अन्त्य घकाः ॥३॥

— X —

— ६ —

नुगःया मिखां खंके नु

नुगःया मिखां फुक्क खंके नु,
दुने दुने थ्यंके नुगलं बाला स्वये नु ॥१॥

अज्ञानीपिनाप त्वानाः त्याकेत,
सिपाही व त्वाभः छु हे म्वाःह्य,
भगवान शास्ता वंगु लँय्
भीपिं सकलें वने सयेके नु ॥१॥

दुःखं थ्व संसार तापाकाः छ्वयेत,
सुखया न्हूगु संसार दय्के नु,
दुःखया मू-लँ मस्यूपिन्त,
अज्ञानता हे खः धका कने नु, ॥२॥

मेपिसं थथे भाःपी सय्केत,
सकसितं चेतना वी नु,
लँ द्वना मखुथाय् लाना च्वंपिन्त,
खःगु लँय् यंकेत स्वये नु ॥३॥

— × —

जीवन ऋगु भिके न्ह्याःसा

जीवन भीगु भिके न्ह्याःसा,

मखुगु ज्या छाय् याये पासा,

मखुगु खँ छाय् ह्लाय् पासा ॥ धु ॥

जीवन अनीत्य खः धका सीकं,

अभिमान भीसं यायेगु छाय् ?

सह यायेगु हे सहस्र गुण खय्कं,

मि थें मभिना जुइगु छाय् ? ॥१॥

यने छुं दैमखु घैगु सीकं

पाप याना कमे यायेगु छाय् ?

भिह्य पासा हे घर्मं खयेकं,

घर्मयात पासा मयायेगु छाय् ॥२॥

नरजन्म हे चेतनशील चोला जुइकं,

अचेत जुया च्वनेगु छाय् ?

बुद्धं हे खःगु लं क्यना च्वकं

मखुगु लँय् भीपि वनेगु छाय् ? ॥३॥

—X—

सकसिनं निःस्वार्थया भाव

सकसितं निःस्वार्थया भाव याना,

भीसं न्हूगु विचाः याये माल ।

नेपाः - मां व नेपाःमितयेत,

न्ह्यावलें सुख व शान्ति जुईके माल ।

सगरमाथाया च्वकाय् ब्वयाच्चवंगु भण्डा,

युग युगतक ब्वयेका तयेमाल,

नेपाःयात बुद्धया दे घकाः;

विश्वय् ह्वासीका तयेमाल ।

नेपाःमि सकसितं न्याय, समानता बियाः

नेपाःमांया नुगः मख्वयेके माल ।

भीपिं नेपाः मांया सुपुत्र जुयाः,

बुद्ध थें विश्वं ह्वासीके माल ।

सकसिगुं हृदय चोखो यानाः

ज्ञान, बुद्धि व विवेक तयाः,

नेपाःमांया माया व ममता,

ह्लित्थं अप्पो दयेके माल ।

— X —

तिमिला थें जाःम्ह

निर्मल आकासय् जाया वःह्य तिमिला थें,
स्वांयापुह्नीखुन्हु जन्म जूह्य,
गौतमया स्वागत यायेत,
भीपिं सकलें वयाच्चना ॥धु॥

प्राणीतयेत माया यायेत,
मानवतयेत ज्ञान बीत,
अज्ञान व अन्धापिनिगु दुःख,
थ्व संसारं मदेकाः छ्वयेत ॥१॥

लोभ व मोहया जालं मकयंकेत
सिचुक व शान्ति जीवन हंकेत,
यक्व यक्व ज्ञानया प्व ज्वना,
भीगु न्होने प्वंकः वःह्य ॥२॥

मानवतयेगु दुःख व कष्टयात
सदांया लागि मदेका छ्वयेत,
दुःख व कष्टया शत्रु हे जुया,
क्रान्ति यायेत जन्म जूह्य ॥३॥

— x —

— १३ —

न्ह्योने न्ह्योने न्ह्यां वनेनु

नेपाःमि दाजुकिजा भीपि सकसिनं
दुनुगःया मिखा चायेकाः स्वये नु,
लिचिलाच्चंपिन्त न्ह्योमे न्ह्यसाला,
न्ह्योने न्ह्योने न्ह्यां वने नु ॥धु॥

थौया ईलय् वःगु विकासया खुसि-वा
भी फुकसितं कघाना तयेत,
छह्य थें छह्य फुकक मिले जुया,
विकासया जग सेल्लाक स्वाये नु ।

चा, घू, फोहर ल्वाकः मज्याक,
सेल्लागु ल्वहंत भीसं ल्यये नु ।
न्ह्यपाखे विकासया मो दयेकाः,
विकासया जः ज्वया वने मफयेके नु ।

शान्ति, सिचुगु व ज्ञानया ढुकुटी
अशान्ति गबलें मदयेके नु ।
भी मां नेपाःया घर्ती छफातं,
विकासया न्ह्यगु जः खयेके नु ।

— X —

ऋी मां-यात याये नु ऋीसं नित्य-पूजा

ऋी मां नेपाःदेयात,
याये नु ऋीसं नित्य-पूजा,
ऋी मां नेपाःदेयात,
याये नु ऋीसं नित्य सेवा ॥ध्रु॥

विश्वया तःफागु ह्यो
एशिया महादेया दथुई च्वनाः,
विशाल अमृतया खानी हिमालयात,
लिघँसा याना च्वंहा ।

थःगु र्खाः न्ह्याबलें यच्चुसे च्वंकेत
हिमालया नीलखं सिलीहा
नेपाःमितय् नुगलय् छुनं किचः मवेकेत
हिमालया भलमल जः खयेकीहा

निर्मल आकाशय् पूवंगु तिमिला थें बीहा
ज्ञान व शान्तिया सूर्घो थें जाःहा,
प्राणीत फुकसिनं माया याईहा,
महामानव थें जाःहा गौतम जन्म व्यूहा ।

— X —

— १५ —

बुद्ध-वचन न्यो वने नु

अमृतया रसं विलिबिलि जाःगु
बुद्ध-वचन भीसं न्यों वने नु ।
न्योंलिसे हृदय सिचुईगु,
अमृतया वचन भीसं न्यों वने नु ।

दुःख व वेदनाया फसं दायेकाः
जीवन असह्य जुईकाः
दुःखया पुखुली जीवन दुनीबलय्
सुखया सुर्घो लुइके फयेकेत ।

जीवनय् न्ह्यानाच्चनीगु पलाःपतिकं
लिउने व न्ह्योने स्वये सयेकेत
देह नापनापं किपा वई थें
सुखया ल्यू ल्यू दुःख वैगु सीकेत ।

न्ह्याबलें चित्तय् न्ह्या वना च्वनीगु
लोभ, मोह, राग व क्रोध,
क्षणिकया जक सुख खः घका
चित्तयात खिपतं चिई फयेकेत ।

— X —

गौतम एशिया तारा

एशिया महादेया तारा जुया,
ज्ञान व शान्तिया पुजारी जुया,
जन्म जूह्य बुद्धयात,
याये नु भीसं नित्य पुजा ।

प्राणीतयेगु दुःख खना,
थःगु नुगलं सः याये मफया,
थ्व फुक्क दुःख फुकाः छ्वयेत,
लँ क्यना बिज्याःह्य बुद्धयात ।

विश्वय् दुःखं तां न्वयाच्चंगु ईलय्
सिचुगु जःया रूप जुया
विश्वयात हे स्थिर यायेत,
ज्ञान कना बिज्याःह्य बुद्धयात ।

विश्वय् छ्चालं शान्ति यायेत
शान्तिया नायो थःहे जुया,
शान्तिया ह्यासुगु ध्वजा ज्वना
न्ह्योने न्ह्योने वनाः क्यंहा ।

— x —

— १७ —

ज्योतिदय संघ परिवार

सल्लाहकार मण्डल

- कृष्णबहादुर देशार
- धर्मरत्न शाक्य, यल
- डा. केशव मान शाक्य, येँ
- सुरेन्द्र मान शाक्य, यल

- १) अध्यक्ष - अनागारीका त्रानवती
- २) सचिव - राम देशार
- ३) कोषाध्यक्ष - दिलबहादुर देशार
- ४) सदस्य - कुमार देशार
- ५) " - हेराकाजी शाक्य
- ६) " - कान्छा देशार
- ७) " - अष्टबहादुर देशार
- ८) " - कृष्ण चन्द्र देशार
- ९) " - दिल देशार
- १०) " - निलबहादुर देशार
- ११) " - गोकुल देशार
- १२) " - सानुकाजी देशार
- १३) " - कृष्ण गोपाल देशार